

Thái sư Trần Thủ Độ

Trần Thủ Độ là người có công lập nên nhà Trần, lại là chú của vua và đứng đầu trăm quan, nhưng không vì thế mà tự cho phép mình vượt qua phép nước.

Có lần, Linh Từ Quốc Mẫu, vợ ông, muốn xin chức câu đương, không thể ví như những câu đương khác. Vì vậy phải chặt một ngón chân để phân biệt.

Người ấy kêu van mãi, ông mới tha cho.

Một lần khác, Linh Từ Quốc Mẫu ngồi kiệu đi qua chỗ thềm cấm, bị một người quân hiệu ngăn lại. Về nhà, bà khóc:

- Tôi là vợ thái sư mà bị kẻ dưới khinh nhờn.

Ông cho bắt người quân hiệu đến. Người này nghĩ là phải chết. Nhưng khi nghe anh ta kể rõ ngọn ngành, ông bảo:

- Người ở chức thấp mà biết giữ phép nước như thế, ta còn trách gì nữa.

Nói rồi, lấy vàng, lụa thưởng cho.

Trần Thủ Độ có công lớn, vua cũng phải nể. Có viên quan nhân lúc vào chầu vua, ứa nước mắt râu:

- Bệ hạ còn trẻ mà thái sư chuyên quyền, không biết rồi xã tắc sẽ ra sao. Hạ thần lấy làm lo lắng.

Vua đem viên quan đến gặp Trần Thủ Độ và nói:

- Kẻ nào dám râu xằng với trăm là Thượng phụ chuyên quyền, nguy cho xã tắc.

Trần Thủ Độ trầm ngâm suy nghĩ rồi râu:

- Quả có chuyện như vậy. Xin bệ hạ quả trách thần và ban thưởng cho người nói thật.

Theo ĐẠI VIỆT SỬ KÍ TOÀN THƯ

- **Thái sư:** Chức quan đầu triều thời xưa

- **Câu đương:** Một chức vụ nhỏ ở xã, giữ việc bắt bớ, áp giải người có tội

- **Kiếp:** Một phương tiện đi lại thời xưa gồm một chiếc ghế ngồi có mái che và đôi đòn khiêng, thường do bốn người khiêng

- **Quân hiệu:** Chức quan võ nhỏ

- **Xã tắc:** Đất nước, nhà nước

- **Thượng phụ:** Từ xưng hô để tỏ ý tôn kính Trần Thủ Độ (Thượng: bề trên, phụ: cha)

Nội dung bài Tập đọc Thái sư Trần Thủ Độ

Ca ngợi thái sư Trần Thủ Độ - một người cư xử gương mẫu, nghiêm minh, không vì tình riêng mà làm sai phép nước.

Soạn bài Thái sư Trần Thủ Độ

Câu 1 (trang 16 sgk Tiếng Việt 5)

Khi có người muốn xin chức câu đương, Trần Thủ Độ đã làm gì?

Trả lời:

Người muốn được làm câu đương vốn là "người nhà" của Linh Từ Quốc Mẫu. Anh ta chắc mẫm trong bụng thế nào mọi việc cũng sẽ xong xuôi tốt đẹp. Nào ngờ khi nghe Trần Thủ Độ nói "phải chặt một ngón chân" để phân biệt với những câu

đương khác, thì anh ta "kêu van mãi" mới được Thái sư tha cho! Có lẽ vì thế trong dân gian mới có lời về châm biếm:

Câu đương ăn nhận gì đâu,

Ngón chân bị chặt thì đau vô cùng!

Qua đó, ta thấy Trần Thủ Độ là vị quan to đầu triều mà rất chí công và cương trực. Có lẽ ông là người đầu tiên ở nước ta kiên quyết chống lại chuyện chạy chức chạy quyền của bọn hám danh trục lợi trong xã hội!

Câu 2 (trang 16 sgk Tiếng Việt 5)

Trước việc làm của người quân hiệu, Trần Thủ Độ xử lí ra sao?

Trả lời:

Người quân hiệu đã vì phép nước mà dám ngăn lại không cho kiệu của Linh Từ Quốc Mẫu – vợ quan Thái sư "đi qua chỗ thềm cấm". Khi bị bắt, anh ta nghĩ "phải chết". Sau khi nghe người quân hiệu "kể rõ ngọn ngành", Trần Thủ Độ không những không bắt tội mà còn lấy vàng lụa thưởng cho anh ta. Câu nói: "Người ở chức thấp mà biết giữ phép nước như thế, ta còn trách gì nữa!" đã cho thấy vị Thái sư rất chí công, coi trọng phép nước, đặt phép nước lên trên tình riêng.

Câu 3 (trang 16 sgk Tiếng Việt 5)

Khi biết có viên quan tâu với vua rằng mình chuyên quyền, Trần Thủ Độ nói thế nào?

Trả lời:

Khi biết có viên quan tâu với vua rằng mình chuyên quyền, Trần Thủ Độ đã tâu với vua: "Quả có chuyện như vậy. Xin bệ hạ quở trách thần và ban thưởng cho người nói thật". Cách ứng xử ấy của vị Thái sư rất đàng hoàng và trung thực.

Câu 4 (trang 16 sgk Tiếng Việt 5)

Những lời nói và việc làm của Trần Thủ Độ cho thấy ông là người như thế nào?

Trả lời:

Đọc bài văn, ta thấy lời nói và việc làm của Trần Thủ Độ đã thể hiện một nhân cách đẹp: trung thực, cương trực, chí công vô tư. Vì thế, các vua nhà Trần đã cung kính tôn vinh ông là Thượng phụ.